

" Waterkwaliteit en visbestand in de Grote Laak en de Hollaak anno 2022 "

1. Inleiding

De waterlopen de Laak/Grote Laak/Grote Laakbeek en de Hollaak, gelegen in de provincie Vlaams-Brabant, monden uit in de Dijle.

Langs de Grote Laak liggen onder meer de gemeenten/steden Aarschot, Betekom, Werchter en Tremelo. Langs de Hollaak liggen onder meer de gemeenten Haacht en Hever.

De Laak of Grote Laak is een rivier die zich ter hoogte van Aarschot van de Demer afsplitst en in de buurt van het gehucht Ninde, ten noordwesten van Werchter in de Dijle uitmondt. Stroomopwaarts van Aarschot, ten oosten van Langdorp, is er eveneens een Grote en Kleine Laak die parallel met de Demer stromen.

2. Waterkwaliteit

a) Huidige toestand

Met de Laak wordt het waterlichaam de Grote Laak bedoeld. Dit is een lokaal waterlichaam van eerste orde. Met de Hollaak wordt de Binnenbeek-Hollakenbeek bedoeld. Dit is een lokaal waterlichaam van tweede orde.

De fysisch-chemische kwaliteit van oppervlaktewater wordt volgens de Europese Kaderrichtlijn Water ingedeeld in 5 klassen: slecht, ontoereikend, matig, goed en zeer goed.

Het meest recente jaar waarvoor alle meetgegevens volledig afgewerkt en beschikbaar zijn, is 2021. Ter vergelijking werden de gegevens van 2015 gebruikt.

De fysisch-chemische kwaliteit (als samenvatting van 5 gidsparameters: totaal stikstof, totaal fosfor, geleidbaarheid, zuurstof en pH) van de Grote Laak was zowel in 2015 als in 2021 "slecht".

De totale biologische waterkwaliteit van de Grote Laak was eveneens zowel in 2015 als in 2021 "slecht". Voor de Binnenbeek-Hollakenbeek zijn er onvoldoende recente meetresultaten om een sluitende beoordeling conform de Kaderrichtlijn Water uit te voeren.

b) Toekomstperspectieven

a) In de jaren '70 verloor de Grote Laak door de rechttrekking en dijkverhoging van de Demer en de aanleg van de oostelijke ring rond Aarschot haar natuurlijke wateraanvoer. Sindsdien wordt de Laak enkel gevoed door regenwater en hier en daar nog huishoudelijk afvalwater en is het stromend karakter van de waterloop volledig verloren gegaan.

Het waterdebiet is zeer gering en tijdens droge periodes staat de Laak op verschillende plaatsen droog. Dit alles heeft een negatieve impact op de waterkwaliteit.

Voor de Grote Laak wordt een significante kwaliteitsverbetering ten vroegste verwacht vanaf 2025. In die periode wil men, in het kader van het Sigmaproject voor de Demer, de Laak terug watervoerend maken door de verbinding van de Laak met de Demer te herstellen. Er staan ook nog enkele rioleringsprojecten op de planning, die de waterkwaliteit verder zullen verbeteren.

Ook de Binnenbeek-Hollakenbeek maakt deel uit van een Sigmaproject, in dit geval Sigma Bovendijle. In het kader van dit project zal de Binnenbeek beperkt verlegd worden zodat ze rond het aan te leggen overstromingsgebied zal stromen. De Binnenbeek zal hierbij natuurlijker aangelegd worden, met flauwe oevers. Dit zal de structuurkwaliteit, en dus ook het biologisch leven in de waterloop zelf, verbeteren. Ook voor de Binnenbeek staan nog rioleringsprojecten op de planning.

b) De Grote Laak is een lokaal waterlichaam, dat in Tremelo uitmondt in de Dijle. Dit deel van de Dijle, Dijle V, is in het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 aangeduid als een waterlichaam klasse 4 (aandachtsgebied). Voor waterlichamen uit deze klasse wordt verwacht dat de goede waterkwaliteit zal behaald worden ten vroegste in 2033. Alle maatregelen nodig om deze goede toestand te behalen, dienen uitgevoerd te zijn tegen 2033 (maatregelen opgenomen in stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 en stroomgebiedbeheerplan 2027-2033), maar afhankelijk van natuurlijk herstel kan het nog wat langer duren eer de goede toestand effectief bereikt zal zijn.

Gedurende de volgende planperiode (dus tegen 2027) dient wel al een significant aandeel van de huidige vuilvracht gesaneerd te worden: 50% van de reductiedoelen voor stikstof en 50% van de reductiedoelen voor fosfor dienen gerealiseerd te zijn tegen 2027.

De Binnenbeek-Hollakenbeek is ook een lokaal waterlichaam. Het is een zijloop van de Leibeek-Laakbeek. De Leibeek-Laakbeek is, net als Dijle V, een waterlichaam klasse 4. Hiervoor gelden dus dezelfde doelen als voor Dijle V. Meer informatie is terug te vinden in de waterlichaamfiches via <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppevlaktewaterlichamen>.

3. Afvissingen

In 2008 ving het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) op de Grote Laak (gemeente Tremelo) vier vissoorten namelijk blauwbandgrondel, driedoornige stekelbaars, tiendoornige stekelbaars en zeelt.

Het INBO bemonsterde de Grote Laakbeek op twee locaties namelijk te Tremelo en te Betekom.

Te Tremelo ving men dus de twee stekelbaarssoorten, blauwbandgrondel en zeelt in lage densiteiten. In 2004 ving men hier niets.

De EQR steeg op deze locatie met één klasse naar een 'ontoereikende kwaliteit'.

Op de locatie te Betekom ving men net zoals in 2004 geen vis.

In 1995 trof men hier nochtans 10 vissoorten in lage densiteiten aan (zie Tabel 5).

Door de aanwezigheid van de exoten in 1995 scoorde de EQR slechts een ‘ontoereikende kwaliteit’. Verder waren er bijna uitsluitend omnivoren aanwezig en was de rekrutering laag. In de campagne van 2008 krijgt deze locatie een ‘slechte’ waardebeoordeling.

Tabel 2 situeert de ligging van de staalnameplaatsen.

Een meetplaats heeft het nummer 72132150 en heeft de naam De Grote Laakbeek-Meetshovense Laak en ligt in de gemeente Tremelo aan de Vondelbrug.

De tweede meetplaats heeft het nummer 721132250 en heeft de naam De Grote Laakbeek-Meetshovense Laak en ligt in de gemeente Betekom centrum.

Tabel 3 geeft een specificatie van de uitgevoerde afvissing.

Tabel 5 geeft een overzicht van de vissoorten en het totaal aantal soorten.

Tabel 7 geeft de effectieve vangst per soort en per staalnameplaats uitgedrukt in CPUE.

Tabel 8 geeft het overzicht van de EQR.

In het huidige Vlaams vismeetnet heeft het INBO slechts één locatie op de Grote Laak of de Laak. Deze locatie ligt in Rotselaar. De laatste bemonstering dateert van 2017.

In 2017 ving men (gemeente Rotselaar) alleen driedoornige en tiendoornige stekelbaars.

Zie de Tabel in bijlage.

Het INBO beschikt niet over visgegevens van de Hollaak.

VERBEIREN Marc

Wolvertem, december 2022

{ BRON : schriftelijke parlementaire vraag gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger mevrouw Gwenny DE VROE in het Vlaams Parlement ; zie :

vraag gesteld aan de minister van Omgeving (Milieu) Zuhail DEMIR :
“ *Bulletin van Vragen en Antwoorden* “ , Vlaams Parlement , zitting 2022-2023 , vraag nr. 111 van 21 oktober 2022 } .

Waterloop	Lambert X/Y	Omschrijving	Gemeente	Provincie	Bekken	Jaar	Nederlandse naam	Gemiddelde Dagvangst (aantal)	Gemiddelde Gewicht (gram)
DE GROTE LAAK	174622/185772	aan de vondelbrug, SO de weg	Tremelo	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2008	blauwbandgrondel	1.00	1.20
DE GROTE LAAK	174622/185772	aan de vondelbrug, SO de weg	Tremelo	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2008	driedoornige stekelbaars	1.00	3.50
DE GROTE LAAK	174622/185772	aan de vondelbrug, SO de weg	Tremelo	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2008	tiendoornige stekelbaars	13.00	24.60
DE GROTE LAAK	174622/185772	aan de vondelbrug, SO de weg	Tremelo	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2008	zeelt	1.00	11.60
DE GROTE LAAK	176512/185739	baan Werchter-Betekom	Rotselaar	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2017	driedoornige stekelbaars	1.00	0.80
DE GROTE LAAK	176512/185739	baan Werchter-Betekom	Rotselaar	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2017	tiendoornige stekelbaars	8.00	11.40

Tabel 2: Ligging van de meetplaatsen in het Dijlebekken

Nummer	X	Y	Naam	Namen	Gemeente	Omschrijving
71230100	176096	172228	MOLENBEEK	Molenbeek - Parkbeek	Bierbeek	
71241100	177944	171500	BIERBEEK	Bierbeek - Molendaalbeek	Bierbeek	aan de spoorweg
71331100	169318	169692	LEIGRACHT		Bertem	
72034100	174349	179132	DE VUNT	De Vunt - Grote Leibeek	Leuven	Wijgmaal
72132150	174620	185750	GROTE LAAKBEEK	De Grote Laakbeek - Meetshovense Laak	Tremelo	aan de Vondelbrug
72132250	179000	185800	GROTE LAAKBEEK	De Grote Laakbeek - Meetshovense Laak	Betekom	centrum
72230150	168988	183654	LEIBEEK	Leibeek - Laakbeek	Haacht	
72230400	164354	187223	LEIBEEK	Leibeek - Laakbeek	Boortmeerbeek	aan doodlopend straatje
72245150	170005	181996	LIPSEBEEK		Haacht	
72521100	175915	189605	VROUWVLIET	Vrouw Vliet - Buymeerbeek - Raambeek - Meerloop - Grotebeek - Zwartwaterbeek	Tremelo	Bonte Os

Tabel 3: Specificaties van de uitgevoerde afvissingen

Nummer	Datum	Beviste afstand	Methode
71230100	16-04-08	100 m SA brug	elektrovisserij, wadend met 1 elektrode
71241100	16-04-08	100 m SO weg	elektrovisserij, wadend met 1 elektrode
71331100	16-04-08	100 m SO splitsing Dijle	elektrovisserij, wadend met 1 elektrode
72034100	16-04-08	100 m SO weg	elektrovisserij, wadend met 1 elektrode
72132150	17-04-08	100 m SO weg	elektrovisserij, wadend met 1 elektrode
72132250	17-04-08	50 m SO weg	elektrovisserij, wadend met 2 elektroden
72230150	14-04-08	100 m SO weg	elektrovisserij, wadend met 1 elektrode
72230400	14-04-08	100 m SA weg	elektrovisserij, wadend met 2 elektroden
72245150	16-04-08	50 m SO en 50 m SA weg	elektrovisserij, wadend met 1 elektrode
72521100	17-04-08	100 m SO pad	elektrovisserij, wadend met 2 elektroden
72566150	14-04-08	100 m SO weg	elektrovisserij, wadend met 1 elektrode
72574100	14-04-08	100 m SO weg	elektrovisserij, wadend met 1 elektrode
72621100	17-04-08	50 m SA en 50 m SO weg	elektrovisserij, wadend met 2 elektroden
72636100	14-04-08	50 m SA weg	elektrovisserij, wadend met 1 elektrode
72652100	17-04-08	100 m SO weg	elektrovisserij, wadend met 1 elektrode

SO= Stroomopwaarts; SA= Stroomafwaarts

Tabel 5: Overzicht van de aangetroffen vissoorten en het totaal aantal soorten (N) op de verschillende locaties in het Dijlebekken. De resultaten van vorige campagnes zijn weergegeven in een ander kleur

Zie de volgende bladzijde.

Tabel 8: Overzicht van de ecologische kwaliteit ratio (EQR) waarden en hun appreciatie voor de periodes 2008, 2004 en 1997

		2008		2004		1997	
Nummer	Naam	EQR	Appreciatie	EQR	Appreciatie	EQR	Appreciatie
71230100	MOLENBEEK	0,50	matig	0,29	ontoereikend	0,29	ontoereikend
71241100	BIERBEEK	0,00	slecht	0,20	slecht	0,20	slecht
71331100	LEIGRACHT	0,50	matig	0,40	ontoereikend	0,30	ontoereikend
72034100	DE VUNT	0,38	ontoereikend	0,00	slecht	0,00	slecht
72132150	GROTE LAAKBEEK	0,33	ontoereikend	0,00	slecht		
72132250	GROTE LAAKBEEK	0,00	slecht	0,00	slecht	0,38	ontoereikend
72230150	LEIBEEK	0,23	ontoereikend	0,00	slecht	0,00	slecht
72230400	LEIBEEK	0,32	ontoereikend	/	/	0,00	slecht
72245150	LIPSEBEEK	0,20	slecht	0,00	slecht	0,00	slecht
72521100	VROUWLIET	0,22	ontoereikend	0,00	slecht	0,00	slecht
72566150	KREKELBEEK	0,22	ontoereikend	0,20	slecht	0,00	slecht
72574100	REEHAGENBEEK	0,35	ontoereikend	0,20	slecht	0,00	slecht
72621100	VROUWLIET	0,00	slecht	0,00	slecht	0,00	slecht
72636100	BRUINBEEK	0,00	slecht	0,00	slecht	0,00	slecht
72652100	BEGIJNEBEEK	0,20	slecht	0,00	slecht	0,20	slecht